

Highend on oma alueensa Hifimaailmassa. Kategorian alle kokoamme jollakin tavalla erilaisia, eksoottisia tai tavallista kapeampaa harrastajaryhmää kiinnostavia laitteita ja tarvikkeita. Kokeiltujen laitteiden ei siis tarvitse välttämättä olla kymmenien tuhansien eurojen hintaisia ja siten useimpien saavuttamattomissa, joskin sellaisille alue onkin omiaan.

Hermuset: PMC BB5 SE -kaiuttimet

Teksti Matti Hermunen Kuvat Mauri Eronen

Yli kotitarpeiden

Rastilan keväisten Kartano soi taas -messujen vetonaulana oli kohtuuttoman kokoinen ja älyttömän kykenevä PMC BB5 SE, joka saatiin soimaan lupaavasti hankalassa messuhuoneessakin. Kun PMC roudattiin messuilta kotiin kuunneltavaksi, odotukset olivat kovat.

KOTIIN tarkoitettu BB5 SE on PMC:n SE-sarjan suurin yhden kotelon malli, jonka saa passiivisena tai aktiivisena. Sen luvataan hoitavan nikottelematta kaiken, oli kyse dynamiikasta, toiston ulottuvuudesta tai herkimpien sävyjen erottelusta.

Transmissiolinjaperiaatteella toimivassa BB5 SE -mallissa on PMC:n suurin 15 tuuman basso sekä 75 millimetrin kalottikeskiääninen ja 34 millimetrin diskantti. Työkalmuun muotoillun basson kartion edessä on kahdeksan metallista ripaa, jotka parantavat elementin jäähdytystä suurilla voimakkuuksilla. Nelimetrisen transmissiolinjan tukeman elementin luvataan hoitavan vaivattomasti vaativimmatkin sessiot.

Kotelo on ylhäältä 81 senttimetriä syvä ja kapenee alaosaan. Korkeus on alun toista metriä ja leveys 43 senttimetriä. Sijoitus onnistuu helpoimmin kaiuttimen omalle vankkatekoiselle jalustalle. Vaikka kokonaisuuden vakautta saattaisi äkkiseltään epäillä, on painopiste massiivisten elementtien ansiosta selkeästi jalustan kohdalla. Varsinkin kun kaiutin painaa jalustoineen noin 115 kiloa. Sitä eivät pienet tuulet heiluttele.

Asennukseen tarvittiin neljä kykenevää henkilöä. Ei niinkään kaiuttimen painon vaan hankalan muodon vuoksi, koska siitä ei tahtonut saada otetta.

PMC:t löysivät paikkansa aika pienellä siirtelyllä. Pistetaajuuksilla mitattuna alemman alueen toistossa ei ollut vakavia korostuksia tai kuoppia ja alin 20 hertsin taa juus toistui suhteellisen voimakkaasti. Maahantuojan toivomuksesta käytin kolmoisjohdotusta.

Karski kokonaisuus yllätti kaikki kävijät. Vaikka mitat olivat tiedossa ja kuvia nähty, ei kaiuttimen massiivisuutta tajua näkemättä sitä luonnossa. Kotelon sivujen ja taustan viilupintojen viimeistely on moitteetonta, mutta paljas musta etuseinä ja elementtien karu arkisuus kertovat, että nyt ollaan töissä eikä sisustamassa.

Monitaitaja

Vaikka BB5:n ulkoasu suuntasi odotukset voimatoistoon ja dramaattisuuteen, oli miellyttävä yllätys, kuinka hyvin se kykeni hiljaisten kohtien ja pienten asioiden tarkkaan kuvaamiseen.

Malilaisen Toumani Diabatén ja maanmiehensä Ali Farka Touren levyllä (WCD083) Diabatén kora soi ällistyttävän monisävyisenä, hennoimmatkin vivahteet välitivät. Touren kitaran kielten sävyt olivat jääneet hieman

tuhruiseksi. Sessioihin osallistuneen kuubalaisen Orlando "Cachaïto" Lópezin kontrabasso luo miellyttävän pyöreää tausta pohjalla. Lauluäännetkin olivat ilmeikkäimät aikoihin.

Chicago Pro Musican näkemys Sotilaan kertomuksesta (Reference Recordings RR-17CD) soi kerrankin maineensa mukaisesti. Äänitys on viimeisen päälle selkeä mutta sävyiltään hieman kuiva, jopa karu. Tosin BB5 vähän liioitelti epäluonnollisen metallisina äänitettyjen tamburiinin ja lautasten ylä-ääniä. Rummun kalvon sointi ja lyöntitapa kuuluivat moitteettomasti, samoin se, että viimeisen osan loppuhuipennuksessa soolorumpu panoroitiin vauhdilla lähemmäs ja keskelle.

Äänityspaikan, Medinah Templen sopivasti elävä akustiikka loi hienon ja uskottavan tilan. Tosin jenkkityyliin eivät olleet malttaneet olla ruuvaamatta toisena olevaan Rimsky-Korsakovin Capriccio Espagnoliin pata- ja isorumpuihin ääninimainikkoja kosiskelevaa ylimääräistä potkua. Tämän PMC:t kertoivat väijäämättömän selkeästi – ja voimalla.

Tummasävyisen Sibeliuksen 4. sinfonian (Decca SXDL 7517) PMC:t avasivat luontevasti. Alun kontrabassojen ja sellojen riuhtaisu se eritteli poikkeuksellisen auki. Ensimmäisen fortissimokohdan viulujen soinnin viiltävyyttä ne eivät kätkeneet, vaikka jättivätkin pois jonkin verran pahinta särmiä.

Pianolevyillä pianon äänessä oli harvinaista auktoriteettia ja klangi oikea – siltä osin kuin sitä maallikko osaa levytysten perusteella arvioida.

Rytmimusiikin kohdalla PMC:t olivat kotonaan. Jos menon välittyminen oli tärkeämpää kuin hifistely, niin tämä ainakin tuli selväksi. Huone notkui, jalka vippasi, rinnassa tuntui. Jos edellä mainittujen ohella oli tähdätty äänenlaatuun, niin kaiuttimet osasivat nostaa näkyville poljennon sävyt, iskujen vaihtelun, kitaran särmän ja muut tämäntyyppisen musiikin metkut.

Monelle kuuntelijalle tärkeän tilanteen osalta BB5:t olivat lähes erinomaiset. Studion aidot tai tehdyt tilavaihtelmat, soittajien sijoittuminen ja yhteispeli tulivat

kuka

Matti Hermunen on helsinkiläinen pitkän linjan hifiharrastaja. Hänen musiikkikuuntelunsa painottuu vahvasti ns. klassisen musiikin puolelle. Myös elokuvat ja niiden monikanavaäänentoisto ovat kiinnostuksen kohteita.

Nimikkopalstallaan hän testaa intohimonsa kohteena olevia, usein sangen hinnakkaita hifituotteita. Laitearviot perustuvat vankkaan kokemukseen useiden vuosikymmenien ajalta.

Toisella korvalla Mikael Nederström

AVOIN, rullaava ja napakka soundi. Avoimuudesta huolimatta ote on sivistynyt ja suorastaan koh-telias. Diskantti on siisti ja rasittamaton, keskialue lämmin, joiltain osin jopa hiukan paksu. Kitaran runkoäännet korostuvat kielten harmonisten kustannuksella, mikä tuo mukavaa muhevuutta ää- neen, vaikka onkin jossain mielessä poikkeama neutraalista. Tämä syö hiukan särmää ja iskuä kaik- kein rupsimmista äänitteistä, mitä voi pitää kuuntelijasta riippuen joko hyvänä tai huonona asiana. Myös virvelin iskussa on runkoa ja alemman keskialueen voimaa enemmän kuin maton sihinää.

Äänikuva on iso ja pakoton. Erottelu on luontevaa – ei veitsenterävää vaan enemmän vakaata avaruutta. Myös tilakikkailut toistuvat selkeästi joskaan eivät viiltävän tarkasti. Äänikuva on tietys- sä mielessä hyvin aukinainen ja luonnollinen, vaikka ei paneelimaisia tilaefektejä tuotakaan. Kaiken kaikkiaan soundissa on mukavaa kokonaisvaltaisuutta, mikä vie huomion musiikkiin. Basso on erin- omaisen erotteleva ja korostaa ehkä enemmän sävyjä ja laatua kuin absoluuttista ryskettä ja ulot- tuvuutta. Varsin kuunneltava ja viihdyttävä kokonaisuus, jos sivistynyt ote musiikkiin ei haittaa.

selviksi. Luonnolliseen tilantoistoon tähtäävät tallen- teet, vaikkapa Paavo Berglundin johtaman Sibeliuksen 3. sinfonian (0630-14951-2) kakkososan viljapellet aaltoili- vat elokuun lempeässä tulessa. Hienoa.

Sävyjä ja kulkevuutta

Dynamiikkaa ja ulottuvuutta on niin paljon, etten usko kotikäytössä rajoja löytyvän – ja subbarin voi myydä. Tältä osin asia tuli harvinaisen selväksi. Tai no, tuntien joidenkin harrastajien kyvyt luukuttaa, voi joku saada BB5:t polvilleen ennen kuulon tai ta- junnan menetystä.

Mutta kyse ei ollut pelkästään voimasta ja rytinästä vaan tavattoman selkeästä paikan ja soittotavan erotte- lusta. Näin esimerkiksi Esa-Pekka Salosen johtamalla Ke- vätuhrilla (DG 00289 477 6198). Siinä muun orkesterin tekemiset erottuivat vaivattomasti huolimatta tarpeet- toman vahvasti esiin nostetun lyömäosaston metelistä. BB5 piti sävyt ja tempon kohdallaan, puhumattakaan teoksen pakanallisen hengen välittämistä.

Urut PMC hoiti moitteettomasti: toistossa korostui erottelu ja tarpeellisen voimakas ulottuvuus. Yleinen mahtavuus jäi vähemmälle.

Ulottuvuudestaan huolimatta BB5 pystyy erinomai- sen toimivaan ja uskottavaan alemman alueen erotte- luun. Basisteista se kaivoi esiin niin muhevut kuin kui- vat sävyt, liu'uttelut, transientit, yleisen soivuuden, na- pakkuuden tai tumman potkun. Bill Laswellin päälle- päin yksiniitinen mutta tosiasiaassa pientä rytmiikan

jatkuvan elämisen iloa sisältävä tuotanto (Version 2 Version, RUSLP 8288) soi hyvällä rytmiikalla ja poljen- non pienet nyanssit välittäen. Eräpuun Jaakko kirjoitti arviossaan PMC:n Twenty Six -mallista sen ”syväpuh- taasta bassotoistosta”. Sama sopii näihinkin.

Lauluäännet toimivat. Soile Isokosken ääni Straussin lauluilla helmeili jumalaisesti, Joan Baez on tuskin

PMC:n taustaa

PMC:N taustoja on esitelty lehdessä jo useampaan ker- taan, esimerkiksi Hifi maailman numeroissa 8/2014 ja 10/2012, joten tässä kertauksena olennaisimmat.

BBC:ssä ja FWO Bauchissa kokemusta hankkineet Peter Thomas ja Adrian Loader perustivat PMC:n 1990-luvun alussa. Ensimmäinen aktiivimalli oli BBB-5, joka lienee tässä esiteltävän BB5-SE:n jonkinasteinen esi-isä. Se saatiin kaupaksi BBC:lle ja rivakasti monelle muullekin äänitys-, masterointi- tai ohjelmia tuottaville yrityksille.

PMC:n ammattimallit ovat todella järeitä, suurim- mat niistä aitoja monstereita. Ulkonäkö on työkalu- maisen karu. Esimerkiksi BB5:stä on vielä yrmympi aktiiviversio XBD, jossa BB5:n alaosaksi on lisätty toinen nurin päin käännetty BB5, jossa on vain bassoelementti. Korkeutta yhdistelmällä on reilut kaksi metriä ja painoa yli 180 kiloa. Toimitukseen kuuluu kaksi Brys- tonin vahvistinpakettia, jotka ovat yhteistehoaltaan va- jaat 2,5 kilowattia.

Mutta kotikäyttöön tarkoitettujen mallien, esimerkiksi fact- ja twenty-sarjojen muotoilu ja viimeistely ovat moi- teettomat.

Tavaramerkkinä transmissiolinja

PMC käyttää bassoviritykseen transmissiolinjaa. Siinä bassoelementin takaa lähtee koteloon moneen kertaan taiteltu, vaimentavalla aineella täytetty putki, joka avautuu etuseinään. Transmissiolinjan mitoitus vaatii osaamista, ja sen valmistus tulee kalliimmaksi kuin bas- sorefleksi- tai suljettu kotelo.

Vaivasta ja kustannuksista huolimatta PMC pitää transmissiolinjan etuja ylivoimaisina. Linjan avulla bas- soelementin toimintaa pystytään ohjaamaan tarkemmin. Elementin taaksepäin säteilevästä äänestä saadaan vai- mennettua ylempi osa, ja halutut matalat taajuudet toi- stuvat portin kautta samanaikaisina kuin elementistä suoraan eteenpäin lähtevät. Matalien taajuuksien särö- pienenee eikä pääse sotkemaan yläbasson ja keskialueen

toistoa. Tuloksena on tarkempi, napakampi basso ja sel- keämpi keskialue. Väite on, että transmissiolinjalla saa- daan alemmas ulottuva ja voimakkuudesta riippumaton bassotoisto kuin samankokoisella bassorefleksillä tai sul- jetulla kotelolla.

PMC on patentoinut osan ratkaisustaan ja antanut konseptilleen nimen ATL, joka vapaasti suomennettuna tarkoittaa pitkälle kehitettyä transmissiolinjaa.

Käsityötä ja sovitettuja elementtejä

Kotelot tehdään pitkälle käsityönä. Tukeyvuutta haetaan jopa 40 millimetriä paksuilla etupaneeleilla. PMC ei kerro selvästi, mistä se hankkii elementtinsä tai miltä osin se valmistaa niitä itse. Se kuitenkin korostaa ele- menteille asettamia vaatimuksia.

Varsinkin ammattikäyttöön tehtyjen kaiuttimien ja- kosuotimien pitää kestää yhtäjaksoisesti suuria tehoja. Tärkeimmät komponentit sovitetaan pareiksi, ja piiri- lvyt on suunniteltu kestämään raskasta käyttöä.

koskaan soinut elävämmin, ja Adele vyöryi rempsakasti yli kuuntelijan.

Brassi soi kokonaisuutena uskottavan purevasti, ja yksittäiset puhaltimet pitivät hyvin luonteensa, kuten myös soolopiano. BB5 kertoi sävyt sekä soittimen ja soittamisen luonteen – ei kuivan analyttisesti vaan elävästi ja tarvittaessa mehevästi.

Kulkee se

Entä paljon puhuttu toiston kulkevuus? Olisiko se muuta, kuin että kaiutin on riittävän tarkka ja pitää rytmin tarkoitettuna. Joka tapauksessa esimerkiksi Keith Jarrettin Kölnin konsertti (ECM 1064/65) ravasi ennenkokemattomalla notkeudella. Rytmimusiikista puhumattakaan.

BB5:ssä on selvästi monitoriainesta: se kertoo ja erottelee luotettavasti mutta on kuitenkin kuuntelijalle ystävällinen.

Varsinkin maltillisilla voimakkuuksilla BB5 on keskialueen sävyiltään hivenen pehmeä. Useimmiten tämä tekee hyvää, mutta ronskimman soinnin ystävät kaipasivat ripausta enemmän särmiä. Useimmiten sitä löytyi, kun voimakkuus nostettiin monitorointitasoille. Ja silloin kun äänityksessä sitä oli.

Väärinkäsitysten välttämiseksi: BB5 toistaa karut äänitteet karuina ja niitä kaunistelematta. Se auttaa näkemään äänityksen ja esityksen pohjalle asti – riippumatta kuunteluvoimakkuudesta.

Toistossa oli satunnaisesti alemmalla keskialueella tai ylempällä bassolla hiven paksuutta, mutta sitä, voisiko

sen saada kuriin sijoitusta tuunaamalla, en lyhyehkön kokeiluajan puitteissa pystynyt selvittämään.

Ääneltään esimerkillinen

BB5 SE on oiva esimerkki kaiuttimesta, joka on usein hätkähdyttävän analyttinen mutta samalla helppo kuunnella.

Tarvittaessa se kulkee ja kolisee, potkii ja vastaa salamanopeasti kovimpiin dynamiikan nousuihin ja avaa seuraavassa hetkessä herkästi hiljaisimmatkin kohdat – ja tekee kaiken riittävän neutraalisti.

Ulkonäöltään se on mörkö, ehdottomasti. Kaikkea ei voi saada. ■

info	PMC BB5 SE
Hinta	36 900 €/pari
Edustaja	Mr Hifi
Puhelin	(09) 344 3949
Lisätietoja	info@mrhifi.fi pmc-speakers.com
Mitat (lxkxs)	43,2 x 104 x 81 cm (jalustan kanssa 153,8 cm)
Paino	87 kg, jalustat 19 kg
Toimintaperiaate	3-tie, transmissiolinja
Nimellisimpedanssi	4 ohm
Elementit	
-basso	380 mm
-keskialue	75 mm
-diskantti	27 mm
Jakotaajuus	380 Hz / 3 800 Hz
Liitin	Naparuuvi
Kaksoisjohdotus	Kyllä (kolmoisjohdotus)

IDEAALI HiFi EXPO MESSUTARJOUKSIA

ADAM
PROFESSIONAL AUDIO

ARTIST 3 **ARTIST 5**

~~400€ /KPL~~ ~~500€ /KPL~~

290 € /KPL **365 € /KPL**

Huipulaadukkaat Adam Audio Artist 3 & 5 -aktiivikaiuttimet tarjoavat palkitun äänenlaatunsa lisäksi kattavat liitintämahdollisuudet. Perinteisten XLR- ja RCA-liitintöjen lisäksi kaiuttimissa on USB-tulo, joka päihittää useiden tietokoneiden heikkolaatuiset audiopiirit. Tuloksena saavutetaan dynaamisempi, erottelevampi ja puhtaampi sointi. Etupaneelissa myös 3,5 mm plugi-tulo mm. mobiililaitteiden helpoksi kytkemiseksi. Värvivaihtoehtoina valkoinen ja musta.

iEAST

- Ohjaukseen Android- ja iOS- mobiililaitteilla ✓
- Spotify-, Tidal-, Qobuz-, TuneIn-, vTuner-, Pandora- jne. tuki ✓
- AirPlay-, DLNA-, UnPn-tuki ✓
- Monihuonetuki - mahdollisuus valita eri äänilähde eri tiloihin tai yhdistellä tiloja yhdeksi suureksi alueeksi. ✓

ALK: 95 €

EISA AWARD Best Product

MONITOR AUDIO

"Vuoden kaiutin luokassaan"
What Hifi - Englanti

"Antaisiin kaiuttimelle 6 tähteä jos se olisi mahdollista."
BBC Music Magazine - Englanti

"Ryhmätestin voittaja"
Audio Magazin - Saksa

"Loistava tuote"
Hi-Fi News - Englanti

"Toimituksen valinta"
Hi-Fi Choice - Englanti

"Luokkansa paras"
EISA

Nämä ja monet muut testimenestykset kertovat omaa kieltään Monitor Audio Bronze -sarjan kaiuttimien suorituskyvystä. Tule ja pyydä kova messutarjous omasta Bronze-kokoonpanostasi.

ALK: 280 €/PR